Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2026/2991

29.5.2026

SPOROČILO KOMISIJE

o evropski državljanski pobudi Prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v Evropski uniji

(C/2026/2991)

1. UVOD: DRŽAVLJANSKA POBUDA

Prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v Evropski uniji ([1]) je trinajsta evropska državljanska pobuda, ki je bila predložena v preučitev Komisiji po tem, ko so bili doseženi pragovi ([2]), zahtevani v Pogodbi o Evropski uniji in Uredbi (EU) 2019/788 ([3]) (v nadaljnjem besedilu: uredba o evropski državljanski pobudi).

Organizatorji svoje cilje opisujejo tako:

> *Evropsko komisijo pozivamo, naj predlaga pravno zavezujočo prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti LGBTQ+ oseb v Evropski uniji:*
>
> *prakse za spreobrnitev so ukrepi za spremembo, zanikanje ali potlačitev spolne usmerjenosti, spolne identitete in/ali spolnega izraza LGBTQ+ oseb.*
>
> *Združeni narodi so takšne prakse zaradi njihove diskriminatorne, ponižujoče, škodljive in lažnive narave opredelili kot mučenje, v čedalje več državah pa jih prepovedujejo.*
>
> *EU ima ključno vlogo pri varstvu temeljnih pravic in bi se morala boriti proti vsem nečloveškim praksam. Komisija bi morala predlagati direktivo, s katero bi prakse za spreobrnitev spolne usmerjenosti dodale na seznam evropskih kaznivih dejanj, in/ali spremeniti predlagano direktivo o enakosti (2008), tako da bi vključili prepoved teh praks.*
>
> *Poleg tega bi morala Komisija v boju proti zakonskemu moratoriju uveljaviti tudi nezavezujočo resolucijo, v kateri bi pozvala k splošni prepovedi praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v EU.*
>
> *Nazadnje Komisijo pozivamo, naj spremeni direktivo o pravicah žrtev, tako da bodo v njej določeni minimalni standardi glede pravic in zaščite žrtev praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti ter glede podpore tem žrtvam.*
>
> *Vse države članice bi morale prepovedati prakse za spreobrnitev spolne usmerjenosti ali pregledati obstoječe prepovedi.*

Organizatorji so 27. novembra 2023 predložili zahtevek za prijavo pobude, nato pa je Komisija 24. januarja 2024 ([4]) pobudo prijavila. Skupaj z zahtevkom za prijavo evropske državljanske pobude je bila predložena priloga, ki vsebuje dodatne podrobnosti o vsebini, ciljih in ozadju pobude. Organizatorji zlasti navajajo priporočila za prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti iz poročila o praksah za spreobrnitev spolne usmerjenosti LGBT+ oseb ([5]), ki je bilo leta 2023 pripravljeno po naročilu Odbora Evropskega parlamenta za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve.

Organizatorji so med 17. majem 2024 in 17. majem 2025 zbrali potrebne izjave o podpori (podpise). Potem ko so organi držav članic preverili izjave o podpori, so organizatorji 17. novembra 2025 pobudo predložili Komisiji. Komisija je istega dne objavila obvestilo, s katerim je potrdila veljavnost pobude v registru evropskih državljanskih pobud.

([1]) Prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v Evropski uniji.

([2]) Na podlagi člena 3 uredbe o evropski državljanski pobudi je pobuda veljavna, če: (a) je prejela podporo najmanj milijona državljanov Unije v skladu s členom 2(1) (v nadaljnjem besedilu: podpisniki) iz vsaj ene četrtine držav članic in (b) je v vsaj eni četrtini držav članic v času prijave pobude število podpisnikov vsaj enako najmanjšemu številu iz Priloge I, ki ustreza številu poslancev Evropskega parlamenta, izvoljenih v posamezni državi članici, pomnoženemu s številom vseh poslancev Evropskega parlamenta.

([3]) Uredba (EU) 2019/788 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o evropski državljanski pobudi (UL L 130, 17.5.2019, str. 55).

([4]) Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2024/442 z dne 24. januarja 2024 o zahtevku za prijavo evropske državljanske pobude Prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v Evropski uniji v skladu z Uredbo (EU) 2019/788 Evropskega parlamenta in Sveta.

([5]) Evropski parlament, Prakse za spreobrnitev spolne usmerjenosti LGBT+ oseb, 2023.

Organizatorji so cilje pobude predstavili na srečanju s Komisijo 12. decembra 2025 ([6]) in na javni predstavitvi, ki jo je 2. marca 2026 organiziral Evropski parlament. Organizatorji so na javni predstavitvi navedli, da bi podprli, če bi Evropska komisija sprejela priporočilo, ki bi države članice spodbujalo k sprejetju ukrepov za odpravo praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v njihovih nacionalnih okvirih ([7]).

Parlament je nato o pobudi Prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti razpravljal na plenarnem zasedanju 25. marca 2026 ([8]).

V skladu s členom 15(2) uredbe o evropski državljanski pobudi Komisija v tem sporočilu navaja svoje pravne in politične zaključke o pobudi, ukrepe, ki jih namerava izvesti, in razloge za to ter predvideni časovni razpored.

2. **OZADJE**

2.1 **Obravnavano vprašanje**

Prakse za spreobrnitev spolne usmerjenosti (v nadaljnjem besedilu tudi: konverzivne prakse) „so hudo škodljivi posegi, ki temeljijo na medicinsko napačni predpostavki, da so LGBT[IQ+] osebe bolne, ter povzročajo hude bolečine in trpljenje, pa tudi dolgotrajno duševno in telesno škodo“ ([9]). Te prakse, ki lahko vključujejo verbalno nasilje, prisilo, osamitev, prisilno uživanje zdravil, elektrošoke ter telesno in spolno nasilje ([10]), nimajo nobene terapevtske vrednosti, saj ni ničesar, kar bi lahko „zdravili“ ali „zatrli“.

Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) je leta 1990 prenehala razvrščati homoseksualnost kot duševno motnjo in jo črtala iz 10. revizije Mednarodne klasifikacije bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov (ICD-10). SZO je leta 2019 iz poglavja o duševnih in vedenjskih motnjah 11. revizije Mednarodne klasifikacije bolezni in povezanih zdravstvenih problemov (ICD-11) odstranila tudi kategorijo motnje spolne identitete ([11]).

Poleg tega so konverzivne prakse javno zavrnili veliki evropski in mednarodni organi, vključno s Svetovnim zdravniškim združenjem leta 2013 ([12]), Svetovnim psihiatričnim združenjem leta 2016 ([13]) in Evropskim psihiatričnim združenjem leta 2022 ([14]).

Glede na raziskavo o LGBTIQ osebah iz leta 2023, ki jo je izvedla Agencija Evropske unije za temeljne pravice ([15]), je vsaka četrta LGBTIQ+ oseba (24 %) doživela konverzivne prakse, vključno s telesnim, spolnim in verbalnim nasiljem ter poniževanjem. Ta delež je skoraj dvakrat tolikšen pri transspolnih ženskah (47 %) in transspolnih moških (48 %).

Poleg tega je v poročilu neodvisnega strokovnjaka OZN za varstvo pred nasiljem in diskriminacijo zaradi spolne usmerjenosti in spolne identitete navedeno, da je pojav konverzivnih praks globalen in nesorazmerno prizadene mlade LGBTIQ+ osebe ([16]).

2.2 **Okvir evropske politike**

Vsakdo v Evropski uniji bi moral imeti možnost, da varno in svobodno izraža svojo pristno osebnost. Enakost in nediskriminacija sta temeljni vrednoti in temeljni pravici, zapisani v Pogodbah EU in Listini Evropske unije o temeljnih pravicah.

([6]) Srečanje organizatorjev evropske državljanske pobude Prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v EU z Evropsko komisijo.
([7]) Evropski parlament, redna seja Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve z dne 2. marca 2026, javna predstavitev: Prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v Evropski uniji.
([8]) Evropski parlament, plenarno zasedanje 25. marca 2026.
([9]) Neodvisni strokovnjak Združenih narodov za varstvo pred nasiljem in diskriminacijo zaradi spolne usmerjenosti in spolne identitete, Prakse t. i. konverzivne terapije, 1. maj 2020.
([10]) Parlamentarna skupščina Sveta Evrope (PACE), Resolucija 2534 (2026): Zaščita LGBTQ oseb pred „konverzivnimi praksami“, sprejeto 29. januarja 2026.
([11]) V novem poglavju o stanjih, povezanih s spolnim zdravjem, 11. revizije Mednarodne klasifikacije bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov (ICD-11) jo je nadomestila s kategorijo spolne neskladnosti.
([12]) Izjava Svetovnega zdravniškega združenja o naravnih razlikah v spolnosti ljudi, ki jo je sprejela 64. generalna skupščina Svetovnega zdravniškega združenja, oktober 2013.
([13]) Stališče Svetovnega psihiatričnega združenja o spolni identiteti in istospolni usmerjenosti, privlačnosti in vedenju, september 2016.
([14]) Izjava Evropskega psihiatričnega združenja o konverzivnih „terapijah“ in pacientih LGBTQ, januar 2022.
([15]) Agencija Evropske unije za temeljne pravice, Enakost LGBTIQ na razpotju – napredek in izzivi, 2024.
([16]) Neodvisni strokovnjak Združenih narodov za varstvo pred nasiljem in diskriminacijo zaradi spolne usmerjenosti in spolne identitete, Prakse t. i. konverzivne terapije, 1. maj 2020.

Predsednica Ursula von der Leyen je komisarko Hadjo Lahbib v poslanici ([17]) pooblastila, naj „predlaga prenovljeno strategijo za enakost LGBTIQ oseb za obdobje po letu 2025. Pri tem bi se bilo treba osredotočiti zlasti na stalno in vztrajno nadlegovanje in nasilje iz sovraštva, tudi na spletu, ter prepoved konverzivne terapije“.

Strategija za enakost LGBTIQ+ oseb za obdobje 2026–2030 ([18]), sprejeta 8. oktobra 2025, navaja, da bo „Komisija sprejela ustrezne ukrepe za boj proti konverzivnim praksam, pri tem pa posebno pozornost posvetila podpori državam članicam, v katerih je to vprašanje pereče. […] Komisija bo pri razvoju pristopa k boju proti konverzivnim praksam upoštevala zlasti nedavno evropsko državljansko pobudo ‚Prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v Evropski uniji‘“.

Zaščita LGBTIQ+ oseb pred zlorabami, škodljivimi praksami in sovraštvom je prednostna naloga Komisije in ključni steber te strategije. Preprečevanje vseh oblik nasilja in boj proti njim ter odprava sovražnega diskurza so bistvenega pomena za ohranjanje skupnih vrednot EU, kot so enakost, človekovo dostojanstvo in spoštovanje temeljnih pravic za vse.

Evropski parlament v svoji resoluciji o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji, sprejeti 29. aprila 2026 ([19]), „obsoja prakse za spreobrnitev spolne usmerjenosti, kot so prakse za spremembo, zanikanje ali potlačitev spolne usmerjenosti, spolne identitete in/ali spolnega izraza, saj pomenijo kršitev temeljnih pravic, ter […] v zvezi s tem nadalje poziva Komisijo, naj predloži predlog pravnega akta o prepovedi praks spreobrnitve v vseh državah članicah EU kot ukrep na podlagi evropske državljanske pobude za prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v Evropski uniji“. Podoben poziv je izrazil v svoji resoluciji o poročilu Komisije o stanju pravne države za leto 2025 z dne 29. aprila 2026 ([20]) in resoluciji o izvajanju strategije za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025, sprejeti 8. februarja 2024 ([21]).

V sklepih predsedstva Sveta o varnosti LGBTI oseb v Evropski uniji ([22]), sprejetih 9. junija 2023 ob podpori 25 držav članic, so države članice pozvane, naj v okviru svojih nacionalnih pristojnosti „zaščitijo LGBTI osebe, tako na spletu kot zunaj njega, pred […] škodljivimi praksami, vključno s podvrženostjo ‚praksam spreobračanja‘“.

Poleg tega je Evropski ekonomsko-socialni odbor 29. aprila 2026 sprejel mnenje v podporo evropski državljanski pobudi, v katerem je Komisiji priporočil, naj „predstavi predlog za pravno zavezujočo prepoved konverzivnih praks v EU. Z njo bi bilo treba prepovedati vse dejavnosti in oglaševanje takih dejavnosti, katerih cilj je spremeniti, potlačiti ali izbrisati spolno usmerjenost, spolno identiteto in/ali spolni izraz osebe“ ([23]).

Nadalje je parlamentarna skupščina Sveta Evrope 29. januarja 2026 sprejela resolucijo ([24]), v kateri je države članice pozvala, naj prepovejo konverzivne prakse, katerih cilj je spremeniti, potlačiti ali izbrisati spolno usmerjenost ali spolno identiteto/izraz osebe, in določila kazenske sankcije. V resoluciji je navedeno, da so ukrepi za preprečevanje škode, ki jo povzročajo konverzivne prakse, in boj proti njej nujni za javno zdravje ter pomenijo spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pri čemer je ponovno poudarjen pomen osebne avtonomije, kot je zaščitena s členom 8 Evropske konvencije o človekovih pravicah. V njej je predlagan tudi sklop ukrepov v zvezi s podporo in zaščito žrtev ter usposabljanjem in ozaveščanjem javnosti.

([17]) Predsednica Ursula von der Leyen, poslanica Hadji Lahbib, komisarki za enakost, pripravljenost in krizno upravljanje, Evropska komisija, 1. december 2024.
([18]) Evropska komisija Unija enakosti:strategija za enakost LGBTIQ+ oseb za obdobje 2026–2030, COM(2025) 725 final.
([19]) Resolucija Evropskega parlamenta z dne 29. aprila 2026 o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji v letih 2024 in 2025 (P10_TA(2026)0146).
([20]) Resolucija Evropskega parlamenta z dne 29. aprila 2026 o poročilu Komisije o stanju pravne države (P10_TA(2026)0147).
([21]) Resolucija Evropskega parlamenta z dne 8. februarja 2024 o izvajanju strategije EU za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (P9_TA(2024)0076).
([22]) Svet Evropske unije, Sklepi predsedstva o varnosti LGBTI oseb v Evropski uniji, 9. junij 2023.
([23]) Evropski ekonomsko-socialni odbor, mnenje Prepoved konverzivnih praks v Evropski uniji, sprejeto 29. aprila 2026 (SOC/854-EESC-2025).
([24]) Parlamentarna skupščina Sveta Evrope (PACE), Resolucija 2534 (2026): Zaščita LGBTQ oseb pred „konverzivnimi praksami“, sprejeto 29. januarja 2026.

2.3 **Nacionalni regulativni okvir**

Do zdaj je osem držav članic že sprejelo zakone, ki prepovedujejo konverzivne prakse ([25]). Področje uporabe teh zakonov se razlikuje, na splošno pa na podlagi upravnega prava inkriminirajo ali prepovedujejo poskuse spreminjanja ali zatiranja spolne usmerjenosti ali spolne identitete osebe, v večini primerov pa tudi spolnega izraza. Večina teh nacionalnih zakonov vključuje strožje kazni za kazniva dejanja, storjena zoper mladoletnike ali ranljive odrasle osebe. Sankcije vključujejo denarne kazni v vseh državah članicah in zaporno kazen v večini držav članic. Vsi ti nacionalni zakoni prepovedujejo oglaševanje konverzivnih praks.

3. **ODZIV NA EVROPSKO DRŽAVLJANSKO POBUDO**

Evropska državljanska pobuda poziva Komisijo, naj: (i) „predlaga direktivo, s katero bi prakse za spreobrnitev spolne usmerjenosti dodale na seznam evropskih kaznivih dejanj, in/ali spremeniti predlagano direktivo o enakosti (2008), tako da bi vključili prepoved teh praks“; (ii) „spremeni direktivo o pravicah žrtev, tako da bodo v njej določeni minimalni standardi glede pravic in zaščite žrtev praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti ter glede podpore tem žrtvam“; (iii) „uveljavi nezavezujočo resolucijo, v kateri bi pozvala k splošni prepovedi praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v EU“.

Nazadnje je v evropski državljanski pobudi jasno navedeno, da „bi morale vse države članice prepovedati prakse za spreobrnitev spolne usmerjenosti“.

Komisija v odziv na pobudo poudarja naslednje:

(a) Komisija namerava leta 2027 sprejeti priporočilo, v katerem bo države članice pozvala, naj v svojih pravnih okvirih uvedejo prepoved konverzivnih praks.

(b) Nasprotno pa Komisija meni, da iz razlogov, navedenih v nadaljevanju, ne bi bilo učinkovito predlagati pravnega akta Unije v smislu člena 11(4) PEU.

3.1 **Sprejetje priporočila Komisije za doseganje cilja evropske državljanske pobude**

Komisija namerava sprejeti priporočilo, ki je pravni akt na podlagi člena 292 PDEU, za zaščito LGBTIQ+ oseb, zlasti najranljivejših, in se boj proti konverzivnim praksam, katerih cilj je sprememba, zanikanje ali potlačitev njihove spolne usmerjenosti ali spolne identitete/izraza. Pričakuje se, da bo priporočilo Komisije izpolnilo vsebinske cilje evropske državljanske pobude.

Komisija bo na podlagi priporočila priznala ključno vlogo, ki jo imajo države članice na tem področju, in se osredotočila na podporo državam članicam pri prepovedi konverzivnih praks ter spodbujala nacionalne ukrepe za razširitev pravne prepovedi po vsej EU.

Priporočilo naj bi temeljilo na dobrih praksah iz obstoječih prepovedi konverzivnih praks v državah članicah in vse države članice pozvalo k uvedbi prepovedi. Komisija bo razmislila tudi o tem, da bi v priporočilo vključila priporočila za druge dopolnilne ukrepe, kot so ukrepi za olajšanje dostopa do pravnega varstva in odškodnin za žrtve na podlagi pravnih obveznosti, ki izhajajo iz direktive o pravicah žrtev, kadar so take prakse inkriminirane, ter kot so tečaji usposabljanja za strokovnjake za duševno zdravje in druge ustrezne zdravnike.

Komisija namerava pozvati države članice, naj zagotovijo informacije o tem, kako se bo priporočilo izvajalo v njihovem nacionalnem okviru, kar bo omogočilo oceno praktičnega izvajanja priporočila na terenu.

Priprava priporočila bo temeljila na strukturiranem dialogu o temi, ki ga namerava Komisija spodbujati prek strokovne skupine za enakost LGBTIQ+ oseb, ki združuje države članice, Komisijo in deležnike za krepitev enakosti LGBTIQ+ oseb v okviru skupine na visoki ravni za nediskriminacijo, enakost in raznolikost.

Poleg tega bo Komisija, kot je bilo napovedano v strategiji za enakost LGBTIQ+ oseb, z LGBTIQ+ organizacijami civilne družbe ustanovila politični forum za enakost LGBTIQ+ oseb, pri čemer bo prvi forum potekal pred koncem leta 2026 v Bruslju in bo osredotočen na konverzivne prakse.

([25]) Belgija, Ciper, Francija, Grčija, Malta, Nemčija, Portugalska in Španija.

Nazadnje, kot je bilo prav tako napovedano v strategiji za enakost LGBTIQ+ oseb, je Komisija začela študijo o konverzivnih praksah, ki bo podlaga za priporočilo Komisije z upoštevanjem vidikov, kot je stopnja prisile in pritiska, ki sta povezana s takimi praksami.

3.2 **Razlogi za nepredložitev predloga pravnega akta Unije za namene člena 11(4) PEU**

Komisija v sklepu o prijavi razlaga, da „ni mogoče izključiti, da bi Komisija lahko predlagala vključitev nekaterih praks za prisilno spreobrnitev spolne usmerjenosti na **seznam kaznivih dejanj EU na podlagi člena 83(1) PDEU**, če bi bile zahteve iz te določbe ustrezno utemeljene in zlasti če se prakse za spreobrnitev spolne usmerjenosti lahko štejejo za ‚posebno hud[e] oblik[e] kriminala s čezmejnimi posledicami zaradi narave ali učinkov teh dejanj ali zaradi posebne potrebe po skupnem boju proti njim'".

Za nov zakonodajni predlog na podlagi te določbe bi bilo treba najprej vzpostaviti novo pravno podlago s soglasnim sklepom Sveta o razširitvi seznama evropskih kaznivih dejanj. Kazniva dejanja iz člena 83(1) PDEU se nanašajo na področja posebno hudih oblik kriminala s čezmejnimi posledicami. Samo če bi Svet razširil seznam evropskih kaznivih dejanj, bi lahko Komisija kot drugi korak predlagala direktivo na tej novi pravni podlagi.

Komisija meni, da uvedba take pobude za razširitev seznama kaznivih dejanj iz člena 83(1) PDEU ne bi učinkovito preprečevala pojava konverzivnih praks. Čeprav ni mogoče izključiti, da nekatere prisilne konverzivne prakse izpolnjujejo merilo za uvrstitev med posebno hude oblike kriminala s čezmejnimi posledicami, bo to verjetno veljalo le za majhen delež takih praks.

Cilj **predloga** Komisije iz leta 2008 **za direktivo o enakem obravnavanju** ([26]) je razširiti zaščito pred diskriminacijo na podlagi vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti na področja zunaj zaposlovanja. Po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe 1. decembra 2009 predlog temelji na členu 19 PDEU, zato je po odobritvi Evropskega parlamenta potrebno soglasje v Svetu.

Čeprav Svet o predlogu razpravlja že skoraj 18 let in velika večina držav članic podpira sprejetje kompromisnega besedila, ki ga je belgijsko predsedstvo Sveta predložilo v prvi polovici leta 2024 ([27]), dogovora še ni bilo mogoče doseči.

Morebitne nove spremembe sedanjega kompromisnega besedila ne bi bile del odziva Komisije na evropsko državljansko pobudo, saj je za take spremembe odgovoren Svet. Poleg tega uvedba prepovedi konverzivnih praks ne bi bila v skladu z medsektorsko usmeritvijo in področjem uporabe tega predloga.

Komisija ponovno poudarja, da bi bilo mogoče pripraviti **nov predlog za zakonodajne ukrepe na podlagi člena 19 PDEU**, če bi konverzivne prakse pomenile diskriminacijo na podlagi spola ali spolne usmerjenosti v smislu navedenega člena. Čeprav je verjetno, da bi več teh praks izpolnjevalo ta pogoj, Komisija meni, da nov predlog na podlagi člena 19 PDEU ni najučinkovitejši način za uresničitev ciljev evropske državljanske pobude, zlasti glede na težave, povezane s soglasnim sprejetjem s strani Sveta.

Poleg tega sklep o prijavi razlaga, da bi Komisija, „kar zadeva določitev minimalnih standardov glede pravic in zaščite žrtev praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti ter glede podpore tem žrtvam, […] na podlagi člena 82(2) PDEU lahko predlagala **spremembe Direktive 2012/29/EU o pravicah žrtev**".

([26]) Predlog direktive Sveta o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost (COM(2008) 426 final).

([27]) Direktiva o izvajanju načela enakega obravnavanja (člen 19) – poročilo o napredku (10817/24).

Komisija meni, da predlaganje novih sprememb direktive o pravicah žrtev ([28]) ni upravičeno. Na podlagi predloga Komisije za revizijo direktive o pravicah žrtev iz julija 2023 ([29]) sta se sozakonodajalca decembra 2025 začasno dogovorila o revidirani direktivi o pravicah žrtev ([30]). Nova pravila bodo okrepila pravice vseh žrtev, na primer z boljšim dostopom do informacij in podpore, lažjim prijavljanjem kaznivih dejanj, boljšim varstvom osebnih podatkov žrtev, okrepljeno individualno oceno potreb žrtev, lažjim dostopom do odškodnine od storilca kaznivega dejanja ter boljšim usklajevanjem in sodelovanjem med ljudmi, ki stopijo v stik z žrtvami. Žrtve spolnega nasilja bodo imele deležne ciljno usmerjenih in celovitih podpornih storitev, ki vključujejo dostop do spolnega in reproduktivnega zdravstvenega varstva.

Če so konverzivne prakse v nacionalnem pravu inkriminirane, se bodo za žrtve takih kaznivih dejanj uporabljale določbe direktive, kot so bile prenesene v nacionalno pravo.

V direktivi je poudarjeno, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti žrtvam s posebnimi potrebami, da bi jih zaščitili pred sekundarno in ponovno viktimizacijo, ustrahovanjem in maščevanjem. Žrtve je treba individualno oceniti, da se ugotovijo posebne potrebe po zaščiti ter ugotovi, ali in v kolikšni meri bi jim posebni ukrepi koristili. V državah članicah, kjer so konverzivne prakse inkriminirane, bi zato morale biti žrtve takih praks upravičene do okvira za zaščito in podporo iz direktive, vključno z individualno oceno in dostopom do ustreznih podpornih storitev.

Nazadnje Komisija meni, da s **sprejetjem predloga priporočila Sveta** ne bi bilo mogoče celovito in učinkovito obravnavati ciljev evropske državljanske pobude. Kar zadeva predlog priporočila Sveta na podlagi člena 83(1) PDEU v povezavi s členom 292 PDEU, trenutno ni mogoče ugotoviti, ali bi lahko nekatere konverzivne prakse spadale na področje „posebno hudih oblik kriminala s čezmejnimi posledicami“ v smislu člena 83(1) PDEU. Kar zadeva predlog priporočila Sveta na podlagi člena 19 PDEU v povezavi s členom 292 PDEU, bi na tako priporočilo vplivali tudi zgoraj navedeni izzivi za zakonodajne ukrepe na podlagi člena 19 PDEU.

4. ZAKLJUČEK IN OBETI

Komisija namerava v odziv na evropsko državljansko pobudo Prepoved praks za spreobrnitev spolne usmerjenosti v EU leta 2027 sprejeti priporočilo, s katerim naj bi dosegli vsebinske cilje evropske državljanske pobude.

Priporočilo naj bi temeljilo na dobrih praksah iz obstoječih prepovedi konverzivnih praks v državah članicah. Temeljilo bo na postopku celovitega posvetovanja, tudi prek strokovne skupine za enakost LGBTIQ+ oseb in novega političnega foruma za enakost LGBTIQ+ oseb. Priporočilo bodo podprle tudi ugotovitve študije, ki jo je na to temo začela Komisija.

Komisija naj bi s priporočilom:

— priporočila, naj države članice v svojem nacionalnem pravnem redu prepovejo konverzivne prakse,

— predvidela zaščito LGBTIQ+ oseb in boj proti konverzivnim praksam, usmerjenim v njihovo spolno usmerjenost ali spolno identiteto/izraz,

— dopolnila priporočeno prepoved konverzivnih praks s priporočili za druge ukrepe, na primer za zagotavljanje usposabljanj za strokovne delavce,

— pozvala države članice, naj zagotovijo informacije o tem, kako se priporočilo izvaja v njihovem nacionalnem okviru, kot podlago za oceno takega izvajanja.

([28]) Direktiva 2012/29/EU določa minimalne standarde na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj.

([29]) Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2012/29/EU o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ (COM(2023) 424 final).

([30]) Sporočilo Sveta za javnost EU krepi podporo in zaščito žrtev kaznivih dejanj, 10. december 2025.